

Možemo izgraditi demokratsku, pravednu i održivu Europu!

Glavni društveni izazovi 21. stoljeća - globalna mobilnost kapitala, klimatske promjene i migracije – ne mogu se adresirati unutar okvira nacionalne politike. Učestale poplave, velike oscilacije u temperaturi, suše i požari, oluje do sad nezabilježenih jakosti samo su neke od konkretnih manifestacija klimatskih promjena koje su sve prisutnije i sve snažnije će utjecati na svakodnevni život ljudi, na proizvodnju hrane i energije, na naše gospodarstvo. Već godinama se nalazimo na ruti međunarodnih migracija iz zemalja Bliskog istoka i Sjeverne Afrike i gotovo svakodnevno svjedočimo patnji ljudi koji žele proći kroz Hrvatsku jer u Europi vide spas. Deseci tisuća stanovnika Hrvatske emigriraju u zapadnu Europu u potrazi za poslom i boljim uvjetima života, dok istovremeno broj stranih državljana koji dolaze raditi u Hrvatskoj rapidno raste. Drugim riječima, postojeće ekonomske politike ne brinu ni o onima koji odlaze, ni o onima koji dolaze. Uvjeti rada u Hrvatskoj se ne popravljaju; dapače, za sve veći broj ljudi uvjeti rada se pogoršavaju – što je jedna od direktnih posljedica globalne mobilnosti kapitala kakvu promiču međunarodne korporacije i Europska komisija, liberalne stranke i stranke desnice.

Kao odgovor na ove izazove, pred nas se ponovno stavlja isti lažni izbor - onaj između otvorene i zatvorene Europe - dok neoliberalne politike koje su dovele do krize ostaju neupitne.

Za liberalne otvorena Europa znači nastavak s politikama ekonomskog liberalizma koje teže uklanjanju prepreka slobodnom kretanju kapitala, roba, usluga i ljudi - iako je njihova provedba nedvojbeno povećala ekonomske nejednakosti unutar država, kao i između jezgre i periferije Europe. Kad tvrde da je lijek koji smo primjenjivali bio u premalim dozama, da javne usluge treba u još većoj mjeri privatizirati, a u preostalima uvesti još strože mjere štednje, te da radno zakonodavstvo treba dodatno liberalizirati u korist kapitala - oni zapravo interes urbane, obrazovane i imućne manjine pokušavaju predstaviti kao interes većine. U njihovoj viziji, većina društva je nazadna i predstavlja neugodni teret, pa zagovaraju dvije Hrvatske, odnosno dvije Europe. To je elitistička pozicija koja ima snagu pokrenuti jedino privilegirane manjine u zaštiti svojih položaja i imovine.

Desnica pak posljedice ekonomskog liberalizma lažno rješava ksenofobijom. Kada banke i korporacije ne bi vodili stranci i „domaći izdajnici“, nego „pošteni Hrvati“, sukob između rada i kapitala bi tobože nestao sam od sebe. Izmještajući prave ekonomske izvore nejednakosti i egzistencijalne nesigurnosti na teren etničkog identiteta i pozivajući na jedinstvo naroda, desnica gaji iluziju da pripadnost naciji ukida klasne i druge razlike među ljudima. Naličje njihova poziva na volju naroda je stigmatizacija drugačijeg, kojeg po potrebi utjelovljuju etničke, seksualne ili neke druge manjine. Takve stigmatizacije rađaju nove fobije

utemeljene na drugoj iluziji - da se uskraćivanjem prava nekoj stigmatiziranoj manjini poboljšavaju uvjeti života većine.

Što dobivamo nastavkom neoliberalnih politika, a ograničavanjem slobode kretanja ljudi? Zatvaranjem unutar nacionalnih granica i izgradnjom nacionalnih utvrda unutar tvrđave Europe svi problemi koji proizlaze iz slobodnog protoka kapitala, roba i usluga za zemlje periferije ostaju neadresirani. Osim toga, o čijoj slobodi kretanja govorimo? Desne vlade aktivno doprinose društvenoj vilifikaciji migranata, dok istovremeno snažno povećavaju kvote za rad stranaca. Dok svojim ekonomskim politikama nezaustavljivo mijenjaju društvo u multikulturalno, desne vlade istovremeno potpiruju povijesni revizionizam koji veliča etničke koncepcije države i netoleranciju prema drugim vjerskim i etničkim skupinama. Je li to vjerodostojno ponašanje, kako sebi tepa naš premijer?

Možemo! kao dio europske zelene ljevice nudi izlaz iz lažnog izbora između „otvorene“ neoliberalne Europe s jedne i „zatvorene“ neoliberalne Europe s druge strane. Polazimo od pretpostavke da Europsku uniju trebamo jer posljedice globalne mobilnosti kapitala, klimatskih promjena i migracija možemo rješavati jedino kao zajednica Europe i globalna zajednica.

Možemo! će se unutar Europe udružiti s progresivnim političkim snagama i vladama koje zagovaraju promjenu institucija Europske unije tako da radikalno smanje utjecaj korporacija i povećaju utjecaj građana na to kakve politike EU zastupa. Europska unija je sredinom osamdesetih podredila svoje djelovanje imperativu širenja zajedničkog tržišta nauštrb svih drugih ciljeva, ali građani o takvom smjeru nisu imali pravo demokratski odlučiti.

Možemo! Europsku uniju, koja je sada nefunkcionalna i nepravedna, želi urediti tako da joj na prvom mjestu budu uvjeti života njenih stanovnika i održivost života na planeti Zemlji. Kao dio ujedinjene i solidarne europske ljevice, trebamo preuzeti odgovornost i istinski ponuditi političke odgovore na globalne izazove rastućih nejednakosti, klimatskih promjena i migracija.

Možemo! graditi Europu koja je **demokratska, pravedna i održiva**. Ovo su naši prijedlozi razvoja Europske unije od oligarhijske prema demokratskoj, od fosilne prema postfosilnoj, od korporativne prema solidarnoj te od tvrđave Europe prema Europi kao zajednici ljudi.

OD OLIGARHIJSKE PREMA DEMOKRATSKOJ EUROPSKOJ UNIJI

Tehnokratske elite u Briselu trenutno slabo čuju glasove stanovnika Europe, te je stoga izuzetno važno reformirati sustav predstavništva kroz Europsku skupštinu u kojoj bi značajni udio glasova imali zastupnici iz nacionalnih parlamenata, te koja bi imala puno veće ovlasti u odlučivanju o proračunu Europske unije. Isto tako, potrebno je ojačati mehanizme direktnog uključivanja stanovnika EU u formuliranje zakonodavnih prijedloga jačanjem snage i dosega

Europske građanske inicijative (EGI). Isto tako, inzistirat ćemo da EU nije svediva na ekonomsku zajednicu, već da je njena temeljna zadaća štititi i osigurati korištenje fundamentalnih socijalnih prava. Europska unija mora zaštititi radnike tako što će prepoznati prava radnika i sindikata da štite stečena prava, ali i time što će se boriti protiv natjecanja temeljenog na urušavanju cijene rada i pogoršavanju radnih uvjeta, i štiti pravo kolektivnog udruživanja i pregovaranja. Poticat ćemo osnivanje europskog fonda za izravno financiranje civilnog društva, neprofitnih medija i ostalih aktera koji doprinose jačanju demokratskih vrijednosti i zaštiti ljudskih prava u zemljama članicama neovisno o njihovim vladama.

OD FOSILNE PREMA POSTFOSILNOJ EUROPSKOJ UNIJI

Međunarodni panel za klimatske promjene u svom posljednjem izvješću upozorava da se porast temperature mora ograničiti ispod 1,5 °C u razdoblju manjem od 11 godina, inače će klimatske promjene preći točku preokreta koja bi mogla dovesti u pitanje opstanak ljudske vrste. Inzistirat ćemo na hitnim ulaganjima u pravednu društvenu transformaciju prema gospodarstvu u kojemu su emisije ugljika svedene na neto nulu. Da bi se to ostvarilo, potrebno je podići cijene fosilnih goriva, oporezivati emisiju ugljika i značajna sredstva iz EU proračuna vezati upravo uz cilj transformacije ka postfosilnom društvu. Javna ulaganja u fosilna i nuklearna goriva, te njihovo subvencioniranje mora prestati odmah, a daljnja privatna ulaganja u fosilna goriva treba porezno destimulirati. Što se tiče zajedničke poljoprivredne politike (ZPP), ona sada daje prednost velikim poljoprivrednim poduzećima i zemljištima, podržavajući ekološki neodrživ model proizvodnje. Umjesto toga, ZPP treba poticati poljoprivredu temeljenu na malim poljoprivrednim gospodarstvima/OPG-ovima i prerađivačkoj industriji čiji je cilj oživljavanje ruralnih sredina, stvaranje radnih mjesta, opskrba zdravom i kvalitetnom hranom, zaštita okoliša i borba protiv klimatskih promjena.

OD KORPORATIVNE PREMA SOLIDARNOJ EUROPSKOJ UNIJI

Široka demokratska participacija u europskim politikama nije moguća u uvjetima rastućih nejednakosti, kako unutar tako i između zemalja članica EU. Prije svega je potrebno ograničiti moć financijskog i bankarskog sektora. Nadalje, podržavamo inicijativu usklađivanja poreza na profit, progresivnog poreza na dohodak, progresivnog poreza na bogatstvo i poreza na emisiju ugljika na razini Europske unije - čije bi prikupljanje značajno uvećalo proračun Europske unije i omogućilo financiranje razvoja pravedne i održive Europe. Isto tako, zalagat ćemo se za potpuno prekidanje s praksom poreznih oaza u Europi i strogih sankcija prema poreznim oazama izvan EU. Na europskoj je razini potrebno zaustaviti daljnju liberalizaciju i privatizaciju javnih i komunalnih usluga. Europska komisija novom regulacijom namjerava proširiti svoje kompetencije da odobrava ili ruši zakonodavne mjere u širokom rasponu usluga koje pokrivaju urbano planiranje, mjere stanovanja, distribucije energije i vode, upravljanje vodnim resursima itd. Ta se inicijativa mora zaustaviti jer pristup

ključnim resursima poput vode i energije ne smiju biti tretirani kao tržišne robe podvrgnute natjecanju, već zaštićeni kao javna dobra koja predstavljaju temelj ekonomskih i socijalnih prava.

OD TVRĐAVE EUROPE PREMA EUROPI ZAJEDNICE LJUDI

Europska unija, prioritizirajući kontrolu granica pred poštivanjem odredbi međunarodnog prava potiče sve veću eskalaciju nasilja na svojim vanjskim granicama. Činjenicu da tzv. Balkanska ruta postaje mjesto sustavnog nezakonitog i nasilnog protjerivanja tražitelja azila smatramo neprihvatljivom. Europa se mora okrenuti modelu ljudske sigurnosti koji obuhvaća zajednički fond za adaptaciju na klimatske promjene i elementarne nepogode, zajedničke investicije u civilnu zaštitu, te konkretne mjere izravnih investicija EU u smanjenje stope siromaštva u zemljama članicama. Isto tako, Europska unija mora osigurati punu implementaciju *Konvencije o statusu izbjeglica*, *Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava* i drugih međunarodnih instrumenata zaštite u postupcima na granici, prihvatu i integraciji izbjeglica i sankcioniranje zemalja koji ih krše. Potrebno je povećati europska izdvajanja za sigurnost i spašavanje na nesigurnim morskim i kopnenim izbjegličkim rutama, kao i promijeniti Dublin III regulativu tako da se ukloni neravnoteža tereta u prihvatu izbjeglica između zemalja s vanjskim granicama EU i onima u centru EU. Isto tako, moramo osigurati slobodu kretanja unutar EU svim osobama pod međunarodnom zaštitom za koje ne postoje sigurnosne prepreke, te omogućiti njihovu punu participaciju u ekonomskom, društvenom i političkom životu Unije. Istovremeno je potrebno uskratiti financiranje neuspješnim modelima integracije koji vode ka getoizaciji, asimilaciji ili prisilnom preseljenju osoba pod međunarodnom zaštitom.